

جهان انرژی

دانشکده مهندسی انرژی

تفسیر نموده:

تقابل شرکت های بین المللی نفتی و دولت های غربی

نویسندگان این شماره:

حسن راعی و عباس ملکی

۱۵ اسفند ۱۴۰۲

BRENT Crude Oil (\$/b)		WTI Crude Oil (\$/b)	
16/02/2024 82.78	23/02/2024 82.41	16/02/2024 78.07	23/02/2024 77.32
<p>— Brent Crude</p>		<p>— WTI Crude</p>	
Henry Hub Natural Gas (\$/MMBtu)		Europe & Asia Natural Gas (\$/MMBtu)	
16/02/2024 1.59	23/02/2024 1.65	14/02/2024 7.91 8.48	21/02/2024 7.60 8.30
<p>— Natural Gas</p>		<p>— Dutch TTF Natural Gas — LNG Japan/Korea Marker</p>	

قیمت های نفت خام امروز با سیگنال های تکنیکی کاهش یافت. قیمت نفت خام «برنت» دریای شمال در بازار بورس بین المللی لندن به ۸۱,۶۲ دلار به ازای هر بشکه فروخته شد. یکی از این نشانه ها کمتر شدن انگیزه برای سرمایه گذاری در صنایع نفت و گاز در چند بازار سرمایه بود. پس از دومین سالگرد حمله وسیع روسیه به اوکراین و اعلام ۵۰۰ مورد تحریم ایالات متحده علیه روسیه این اقدام تأثیر چندانی بر بازار نفت خام و گاز طبیعی نداشته است. علیرغم حملات وسیع و همه جانبه اسرائیل به شهر رفح و کشته شدن روزانه حدود ۱۰۰ نفر از مردم بی دفاع فلسطین، گزارش شده که مذاکرات مربوط به آتش بس در پاریس با شرکت قطر، مصر، ایالات متحده، و رژیم صهیونیستی آغاز شده است. در طرف مقابل حملات انصارالله یمن علیه کشتی های متعلق به اتباع اسرائیل، ایالات متحده، و انگلستان در دریای سرخ افزایش یافته و این گروه در حال استفاده از پهپاد نیز هست. از سوی دیگر هند در ماه ژانویه ۲۰۲۴ واردات نفت خام خود را به اندازه ۱۰ درصد افزایش داد که در طول ۲۱ ماه اخیر بی سابقه بوده است. این کشور در حاضر سومین کشور واردکننده نفت خام در جهان بوده و پیش بینی می شود تا ۲۰۳۰ به عنوان بزرگترین کشور مصرف کننده نفت خام جهان شناخته شود.

نفت خام «وست تگازس اینترمدییت» امروز به قیمت ۷۶,۴۹ دلار به ازای هر بشکه در بازار کاشینگ به فروش رسید. یعنی حدود ۳ درصد نسبت به هفته گذشته کاهش داشته و از متوسط ۲۰۰ روز اخیر پایین تر است. «آژانس بین المللی انرژی» در آخرین پیش بینی خود اظهار نظر کرده که در ۲۰۲۴ بازار انرژی با مازاد عرضه در بخش نفت خام روبرو خواهد بود.

گاز طبیعی در هنری هاب در آمریکای شمالی به قیمت ۱,۶ دلار به ازای هر میلیون واحد حرارتی انگلیسی (بی تی یو) فروخته شد. این قیمت یکی از ارزان ترین قیمت های گاز طبیعی در سال های اخیر است. به نظر می رسد «جو بایدن» رئیس جمهور فعلی ایالات متحده در نظر دارد که با تلاش برای کاهش قیمت فرآورده های نفتی و گازی رأی دهندگان آمریکایی را جذب کند. بهای گاز طبیعی در روتردام هلند با کاهش قیمت به ۷,۶۰ دلار به ازای هر میلیون بی تی یو رسید. بهای همین مقدار از گاز طبیعی مایع شده در ساحل کره و ژاپن به ۸,۳۰ دلار به ازای هر میلیون بی تی یو کاهش یافت.

➤ **کاهش قابل توجه تقاضای اروپا برای گاز طبیعی:** تقاضا برای گاز طبیعی در اروپا، در سال میلادی گذشته به پایین‌ترین رکورد ۱۰ سال اخیر کاهش یافته، زیرا مصرف گاز طبیعی از زمان حمله روسیه به اوکراین ۲۰ درصد کاهش یافته است. «مؤسسه اقتصاد انرژی و تجزیه و تحلیل مالی»^۱ در گزارشی اعلام کرد افزایش ظرفیت تجدیدپذیرها و اقدامات برای ارتقاء کارایی انرژی، باعث کاهش مصرف گاز طبیعی اروپا به پایین‌ترین میزان ۱۰ سال اخیر در سال ۲۰۲۳ شد و در چنین شرایطی انتظار می‌رود تقاضای این منطقه برای گاز طبیعی مایع شده تا اوایل سال آینده میلادی، به اوج خود برسد. طبق گزارش مؤسسه مذکور، اقتصادهای بزرگی از جمله آلمان، ایتالیا و انگلیس، بزرگ‌ترین محرکان کاهش تقاضای اروپا برای گاز طبیعی بوده‌اند. تقاضای اروپا برای گاز طبیعی در سال‌های ۲۰۲۲ و ۲۰۲۳ به دلیل بحران انرژی، افزایش سرسام آور قیمت پایه بازار گاز طبیعی و تقاضای ضعیف‌تر صنعت در بحبوحه بحران اقتصادی، کاهش یافت. مصرف خانوار هم به دلیل اقدامات صرفه‌جویانه در مصرف انرژی، کاهش یافته است و در عین حال، دولت‌های اروپایی تلاش کردند در هر زمان و در هر جای ممکن، سهم تجدیدپذیرها در تولید برق را افزایش داده و گاز روسیه را حذف کنند. «کمیسیون اروپا» هفته گذشته اعلام کرد در «اتحادیه اروپا» به جز انگلیس، وابستگی این بلوک به گاز طبیعی روسیه (به هر دو شکل ال.ان.جی. و خط لوله) از ۴۵ درصد در سال ۲۰۲۱، به ۱۵ درصد در سال ۲۰۲۳ کاهش یافته است. به‌منظور جبران کاهش قابل توجه واردات گاز طبیعی از روسیه، اروپا به ساخت تعداد زیادی پایانه‌های واردات ال.ان.جی.، روی آورده است. بررسی IEEFA نشان می‌دهد با اوج گرفتن تقاضا برای ال.ان.جی. در سال ۲۰۲۵، ظرفیت ترکیبی پایانه‌های ال.ان.جی. اروپا می‌تواند سه برابر بالاتر از تقاضای پیش‌بینی شده برای ال.ان.جی. تا پایان دهه جاری باشد.

➤ **طرح شکایت از شرکت‌های بین‌المللی نفتی:** شهر شیکاگو علیه پنج شرکت بزرگ نفت و گاز شکایت کرده و مدعی شده است این شرکت‌ها درباره نفت، گاز و مشتقات آن‌ها و

¹ Institute for Energy Economics and Financial Analysis

تأثیرشان بر تغییرات اقلیمی، دروغ گفته‌اند. روزنامه «شیکاگو سان تایمز» گزارش کرد در این شکایت که در دادگاه منطقه کوک تنظیم گردیده، ادعا شده عوامل مخرب تغییرات اقلیمی، به شهر شیکاگو و شهروندان آن آسیب می‌رسانند و از شرکت‌های «بریتیش پترولیوم»، «شورون»، «کونوکو فیلیپس»، «اکسون موبیل»، و «شل» نام برده است. شیکاگو، اولین شهری نیست که از شرکت‌های بزرگ نفتی شکایت می‌کند. شهرهای کالیفرنیا و نیویورک نیز در سپتامبر گذشته، شکایت کرده و مدعی شدند دروغ‌های شرکت‌های بزرگ نفتی، میلیاردها دلار هزینه برای مالیات‌دهندگان به واسطه پیامدهای منفی بهداشتی و زیست‌محیطی به‌همراه داشته است. شیکاگو ممکن است به‌دنبال جبران خسارات ناشی از تغییرات اقلیمی باشد، اما برای میزان پولی که درخواست دارد، رقمی اعلام نکرده است. احتمالاً این مبلغ شامل بودجه توسعه زیرساخت‌های موردنیاز برای انطباق با تغییرات اقلیمی و واقعیت‌های فعلی و آینده آب‌وهوایی خواهد بود. در این شکایت آمده است که شرکت‌های بزرگ نفتی برای بی‌اعتبار کردن تغییرات آب‌وهوایی تلاش کرده و به این موضوع اشاره شده سال گذشته میلادی، گرم‌ترین سال حیات بشری بر روی زمین بوده است. در بخشی دیگری از این دادخواست ۱۸۵ صفحه‌ای آمده است: «شرکت‌های بزرگ نفتی، به تأمین مالی، طرح‌ریزی، برنامه‌ریزی و اجرا یک پوشش وسیع و مستمر برای انکار و انتشار اطلاعات نادرست در خصوص وجود تغییر اقلیم و نقش محصولات این شرکت‌ها در آن، مبادرت کرده‌اند.»

➤ **قطر به‌دنبال افزایش فروش گاز طبیعی مایع شده:** «سعد الکعبی» وزیر انرژی قطر و رئیس شرکت «قطر انرژی»، اعلام کرد که دوحه، قراردادهای بیشتری را برای فروش گاز طبیعی از محل توسعه پروژه‌های بزرگ به خریداران در اروپا و آسیا، اعلام خواهد کرد. قطر که یکی از بزرگ‌ترین صادرکنندگان گاز طبیعی مایع شده جهان است، مشغول افزایش ظرفیت تولید سالانه ال.ان.جی. و رساندن آن به ۱۲۶ میلیون تن در سال تا اواخر دهه جاری میلادی است. دوحه قراردادهای فروش برای بخشی از ظرفیت تولید جدید را منعقد کرده و همچنان به‌دنبال خریدار برای حجم تولیدی جدید بوده که قرار است در سال‌های آینده اضافه شود. شرکت CPCC چین اخیراً توافق کرده از پروژه «نورث فیلد ساوث» قطر به مدت بیش از ۲۷ سال، ال.ان.جی. خریداری کند و شریک کوچک در پروژه «نورث فیلد ایست» شود. وزیر انرژی قطر اعلام کرد این کشور ممکن است به زودی در توافق مشابه

با توافقی که با «سینوپک» امضاء کرده است، یک شریک را معرفی کند. «قطر انرژی» تاکنون قراردادهایی با تولیدکنندگان انرژی بین‌المللی برای بزرگ‌ترین سهم در پروژه‌های «نورث فیلد ساوث» و «نورث فیلد ایست» اعلام کرده است. «کونوکو فیلیپس»، «شل»، «توتال انرژی»، «اکسون موبیل» و «انی» در هر کدام از این دو پروژه یا هر دو، سهم دارند.

➤ **کاهش قابل توجه قیمت گاز طبیعی در ایالات متحده:** قیمت گاز طبیعی در ایالات متحده با در نظر گرفتن تورم، تحت تأثیر زمستان ملایم و تداوم رشد تولید، به پایین‌ترین حد در ۳۰ سال اخیر سقوط کرده و بازار را با رشد بیش از حد ذخایر روبرو کرده است. جدا از دوره کوتاه‌مدت سرمای شدید در اواسط ژانویه، زمستان ۲۴-۲۰۲۳، گرم‌تر از حد میانگین بوده و مصرف گاز طبیعی را کاهش داد. طوفان ال نینو در بخش مرکزی-شرقی اقیانوس آرام در زمستان سال جاری میلادی، هوای گرم‌تری را به سمت شمال ایالات متحده هدایت کرد و باعث شد دما بسیار ملایم‌تر از حد معمول باشد. دمای سطح دریا در بخش مرکزی-شرقی اقیانوس آرام، تقریباً ۲ درجه سانتیگراد گرم‌تر از میانگین دسامبر بود که گرم‌ترین دمای سطح دریا از سال ۲۰۱۵ و قبل از آن در سال ۱۹۹۷ بود که دو دوره شدید پدیده جوی ال نینو بودند.

➤ **انتشار گزارش «آژانس بین‌المللی انرژی»:** «آژانس بین‌المللی انرژی» ضمن بازنگری در پیش‌بینی خود از رشد تقاضای جهانی برای نفت خام در سال ۲۰۲۴، اعلام کرد روند رشد تقاضا، سرعت خود را از دست داده است. نهاد مذکور که نماینده کشورهای صنعتی است، پیش‌بینی کرده است تقاضا برای نفت تا سال ۲۰۳۰، به اوج خود خواهد رسید، زیرا جهان به سمت انرژی پاک‌تر می‌رود. در مقابل، «اوپک» انتظار دارد مصرف نفت خام در دو دهه آینده، همچنان رو به افزایش باشد. «آژانس بین‌المللی انرژی» در جدیدترین گزارش ماهانه خود اعلام کرد انتظار دارد تقاضای جهانی برای نفت خام در سال میلادی جاری، به میزان ۱,۲۲ میلیون بشکه در روز رشد کند که اندکی کمتر از برآورد ماه گذشته است. با این وجود «اوپک» پیش‌بینی خود از رشد تقاضا به میزان ۲,۲۵ میلیون بشکه در روز را تغییر نداد. از نظر «آژانس بین‌المللی انرژی»، کندی رشد تقاضا در سال جاری میلادی (حدود نیمی از رشد سال ۲۰۲۳)، با کندی رشد مصرف چین مرتبط است. «آژانس بین‌المللی انرژی»، پیش از این، رشد تقاضا در سال ۲۰۲۴ را ۱,۲۴ میلیون بشکه در روز پیش‌بینی کرده بود.

➤ **رکوردزنی تقاضا برای نفت خام:** تقاضای جهانی برای نفت خام در دسامبر نسبت به نوامبر، بیش از ۵۰۰ هزار بشکه در روز افزایش یافت که هشتمین رکورد ماهانه در سال ۲۰۲۳ بوده است. «ابتکار آمار مشترک سازمان‌ها»^۲ که اطلاعات گزارش شده از سوی کشورها را جمع‌آوری می‌کند، اعلام کرد تقاضای رو به رشد در آسیا، افت تقاضا در ایالات متحده و اروپا در ماه‌های پایانی سال ۲۰۲۳ را کاملاً جبران کرد. طبق آمار JODI، تقاضا برای نفت در دسامبر نسبت به نوامبر، ۵۴۱ هزار بشکه در روز افزایش یافت. چین و پس از آن ژاپن و هند، محرکان اصلی رشد تقاضا برای نفت بر مبنای ماه به ماه بودند و کاهش تقاضا در ایالات متحده، ایتالیا و آلمان را به‌طور کامل جبران کردند. در بخش سوخت‌ها، تقاضای جهانی برای گاز مایع (ال.پی.جی.) در دسامبر، به بالاترین حد خود رسید و همزمان، تقاضا برای بنزین و دیزل، نسبت به میانگین پنج ساله کاهش یافت. همچنین، تولید جهانی نفت در دسامبر، اندکی افزایش یافت اما نسبت به دسامبر سال ۲۰۲۲، به میزان ۳۰۰ هزار بشکه در روز کاهش داشت و همچنین، اندکی کمتر از میانگین پنج ساله بود. کاهش چشمگیر تولید سالانه در عربستان سعودی (کاهش ۱,۵ میلیون بشکه در روز) و عراق، با افزایش تولید نفت خام توسط ایالات متحده به میزان ۱,۱ میلیون بشکه در روز در دسامبر ۲۰۲۳ در مقایسه با دسامبر ۲۰۲۲ و همچنین رشد تولید کانادا و چین، تا حدودی جبران شد. تولید نفت خام عربستان سعودی به‌عنوان بزرگ‌ترین تولیدکننده عضو «اوپک» و بزرگ‌ترین صادرکننده نفت خام در جهان، با ۱۲۶ هزار بشکه افزایش ماهانه، به ۸,۹۴ میلیون بشکه در روز در دسامبر رسید و همزمان، صادرات نفت این کشور با ۲۸ هزار بشکه در روز کاهش، به ۶,۳۱ میلیون بشکه در روز رسید. از سوی دیگر ذخایر جهانی نفت خام در دسامبر ۲۰۲۳، هشت میلیون بشکه کاهش یافت و ۲۷۵ میلیون بشکه پایین‌تر از میانگین پنج ساله بود. براساس گزارش «اوایل پرایس»، کاهش ذخایر و تقاضای قوی، می‌تواند از قیمت نفت در سه ماهه جاری میلادی حمایت بیشتری کند، به‌خصوص اگر ائتلاف «اوپک پلاس» تصمیم بگیرد تمام یا بخشی از کاهش تولید ۲,۲ میلیون بشکه در روز را که برای سه ماهه اول سال جاری میلادی به اجرا گذاشته است، معکوس کند.

² Joint Organisations Data Initiative

➤ **ناتوانی عربستان سعودی در افزایش تولید نفت خام:** صندوق سرمایه‌گذاری دولتی عربستان سعودی، سال گذشته بزرگ‌ترین هزینه را در میان صندوق‌های سرمایه‌گذاری دولتی جهان داشت و از ۱۲۴ میلیارد دلاری که این صندوق‌ها سرمایه‌گذاری کردند، یک چهارم آن به صندوق سرمایه‌گذاری عربستان سعودی اختصاص داشته است. عربستان سعودی که سرگرم اجرای ابرپروژه‌های عظیمی مانند شهر آینده‌گرای ۵۰۰ میلیارد دلاری نئوم و یک ایرلاین جدید است، هزینه‌های سنگینی در داخل و خارج از کشور داشته است. طبق گزارش «وال استریت ژورنال» به نقل از مقامات سعودی، در نتیجه این هزینه‌ها، نقدینگی و دارایی‌های صندوق سرمایه‌گذاری دولتی عربستان سعودی، از ۱۰۵ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۲، به حدود ۳۷ میلیارد دلار در سپتامبر ۲۰۲۳، کاهش یافته است. در چنین شرایطی عربستان سعودی تلاش کرد قیمت نفت را تقویت کرده و تأمین مالی برنامه «چشم‌انداز ۲۰۳۰» ولیعهد این کشور «محمد بن سلمان»، برای متنوع‌سازی اقتصاد و کاهش وابستگی به نفت را حفظ کند؛ اما این پول از جای دیگری به جز نفت نمی‌آید. «عبدالعزیز بن سلمان» وزیر انرژی عربستان سعودی، از برنامه‌هایی برای هدایت سرمایه‌گذاری‌ها به دیگر حوزه‌های کسب‌وکار توسط «سعودی آرامکو» به‌عنوان یکی از دلایل این تصمیم و سرمایه‌گذاری بیشتر در گذار انرژی به‌عنوان دلیل دیگر یاد کرد. «سعودی آرامکو» سال‌ها است هشدار می‌دهد صنعت جهانی نفت، به سرمایه‌گذاری بیشتر در اکتشافات جدید و تولید آتی نیاز دارد، اما فشار حرکت به سوی منابع انرژی پاک، مانع بسیاری از سرمایه‌گذاری‌ها شده است و اگر پیش‌بینی‌های دبیرخانه «اوپک» از تقاضا برای نفت به واقعیت پیوندد، در آن صورت یک بمب در بازار نفت خام منفجر خواهد شد.

➤ **تشدید تنش‌ها در خاورمیانه:** به دنبال حمله اسرائیل به رفح تنش میان نیروهای مقاومت و ائتلاف اسرائیل، ایالات متحده، و انگلستان به اوج خود رسیده است. عدم قطعیت‌های شگفت‌انگیز در مراحل گذار انرژی باعث کمتر شدن اعتماد سرمایه‌گذاران در بخش‌های مختلف انرژی شده است. این مطلب را «ژوزف مک مونیگل» دبیرکل مجمع جهانی انرژی در ریاض بیان کرد. او معتقد است که این عدم قطعیت باعث افزایش قیمت حامل‌های انرژی، ایجاد بحران در هزینه‌های زندگی و شکاف بین طبقات مختلف جامعه در سطح جهانی خواهد شد.

تقابل شرکت های بین المللی نفتی و دولت های غربی

شرکت های بین المللی نفتی به دلیل سودهای هنگفتی که پس از شروع جنگ روسیه و اوکراین در ۲۴ فوریه ۲۰۲۲ کسب کرده اند هدف حملات متعدد سیاستمداران بلندپایه کشورهای غربی قرار گرفته اند. به نحوی که براساس گزارش های موجود پنج شرکت نفتی بزرگ جهان از زمان آغاز جنگ اوکراین که به افزایش شدید قیمت های انرژی و قبوض مصرف کنندگان منجر شد، بیش از ۲۵۰ میلیارد دلار سود کرده اند. در این گزارش به دنبال آن هستیم که به بررسی وضعیت تقابل میان شرکت های بین المللی نفتی و دولت های غربی پردازیم.

۱- وابستگی روزافزون کشورهای اروپایی به عرضه انرژی خارجی موجب نگرانی همیشگی «اتحادیه اروپا» در زمینه تأمین انرژی و امنیت عرضه آن شده است. از سوی دیگر با توجه به مسائل زیست محیطی سهم انرژی های پاک در سبد مصرفی انرژی جهان و به ویژه اروپا در حال افزایش است. حدود یک چهارم کل انرژی مصرفی در «اتحادیه اروپا» گاز طبیعی است. اکثر کشورهای عضو «اتحادیه اروپا» تقریباً تمام منابع انرژی به ویژه نفت و گاز مورد نیاز خود را وارد می کنند. تأمین امنیت انرژی برای کشوری چون آلمان که بیشترین رشد مصرف انرژی را در سطح اروپا تجربه می کند، در سال های پیشرو به یکی از ارکان مهم سیاست انرژی و سیاست خارجی تبدیل خواهد شد. نگرانی «اتحادیه اروپا» از هژمونی اقتصادی و سیاسی روسیه بر منابع انرژی موجب شده که این اتحادیه به دنبال متنوع نمودن نحوه تأمین و همچنین مسیرهای انتقال نفت و گاز مورد نیاز خود روی آورد.

۲- حمله نظامی روسیه به اوکراین در ۲۴ فوریه ۲۰۲۲، افزایش شدید قیمت نفت و گاز را به دنبال داشت و به نوبه خود به افزایش چشمگیر سود شرکت های بزرگ نفتی منجر شد. از سوی دیگر کشورهای توسعه یافته هشدار واضحی را مبنی بر اینکه برخورداری از امنیت انرژی همیشگی نیست، دریافت کردند. همچنین وضعیت به وجود آمده به کشورهای توسعه یافته یادآوری کرد که همچنان نفت و گاز مبنای عملکرد هر اقتصادی هستند.

۳- به واسطه شرایط به وجود آمده در بازار نفت خام و گاز طبیعی و افزایش سرسام آور درآمدهای شرکت های فعال در بازار مذکور «جو بایدن» رئیس جمهور ایالات متحده، شرکت های فعال در این صنعت را به سودجویی در جنگ، متهم و تهدید کرد از سود

بادآورده این صنعت، مالیات خواهد گرفت. همچنین دولت انگلیس و دولت‌های اروپایی متعددی، به تهدیدهای خود برای دریافت مالیات از سود بادآورده این شرکت‌ها عمل کرده و مالیات‌های جدیدی را نیز اعمال کردند.

۴- سازمان غیرانتفاعی «گلوبال ویتنس»، بار دیگر به محاسبه سود شرکت‌های بین‌المللی نفتی پس از شروع جنگ اوکراین پرداخته و گزارشی را منتشر کرده که نشان می‌دهد شرکت‌های بزرگ نفتی از زمان شروع جنگ اوکراین، بیش از ۲۵۰ میلیارد دلار درآمد داشته‌اند. طبق گزارش نهاد مذکور، پنج شرکت بزرگ نفتی در جهان شامل «بریتیش پترولیوم»، «شل»، «توتال انرژی»، «اکسون موبیل»، و «شورون»، حدود ۲۰۰ میلیارد دلار سود کسب کرده‌اند.

۵- شرکت‌های بین‌المللی نفتی معتقدند تلاش برای مقصر دانستن آن‌ها برای همه چیز، تبدیل به یک روش استاندارد برای بسیاری از سازمان‌های غیرانتفاعی شده است. طرح یک ارتباط تصادفی بین عملکرد مالی شرکت‌های بزرگ نفتی در طول بحران انرژی اروپا که ناشی از جنگ بود، کمی زیاده‌روی است. از سوی دیگر آن‌ها بر این موضوع تأکید دارند که در واقع، این بحران روشن کرد با وجود تلاش‌های اروپا برای گذار از هیدروکربن به برق کم‌کربن، نفت خام، گاز طبیعی، و حتی زغال‌سنگ، همچنان برای سیستم انرژی این قاره ضروری هستند. افزایش قیمت به اندازه کافی گواه این بود که این کالاها با وجود تلاش نخبگان سیاسی برای خلاصی از شر آن‌ها، حیاتی باقی مانده‌اند.

۶- در حال حاضر آلمان به‌عنوان بزرگ‌ترین اقتصاد «اتحادیه اروپا» و همچنین انگلیس که ششمین اقتصاد بزرگ جهان است، در رکود هستند. در هر دو مورد، ریشه‌های رکود اقتصادی را می‌توان در بحران انرژی که در واقع قبل از ورود نیروهای روسیه به شرق اوکراین در فوریه سال ۲۰۲۲ آغاز شده بود، جست‌وجو کرد. این وضعیت در پاییز سال ۲۰۲۱ آغاز شد که اولین نشانه‌های کمبود عرضه در بازار گاز طبیعی نمایان شد. از سوی دیگر بانک «بارکلیز» به‌عنوان سومین بانک اروپایی و بزرگ‌ترین وام‌دهنده به صنعت نفت و گاز انگلیس اعلام کرده تأمین مالی مستقیم میدان‌های جدید نفت و گاز را متوقف و اعطاء وام به شرکت‌های توسعه‌دهنده تولید سوخت فسیلی را محدود می‌کند.